

Brüssel, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

ANNEX 5

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA
SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE NING EUROOPA
INVESTEERIMISPANGALE**

Mõju kohta, mida avaldab Ühendkuningriigi väljaastumine ilma kokkuleppeta

**Kalapüük:
kooskõlastatud lähenemisviis Ühendkuningriigi kokkuleppeta liidust väljaastumise
korral**

1. SISSEJUHATUS

29. märtsil 2017 teatas Ühendkuningriik oma kavatsusest Euroopa Liidust välja astuda. Euroopa Komisjon on jätkuvalt seisukohal, et parim lahendus on Ühendkuningriigi korra kohane väljaastumine Euroopa Liidust, tuginedes Ühendkuningriigi valitsuses heaks kiidetud ja Euroopa Ülemkogul 25. novembril 2018 kinnitatud väljaastumislepingule (artikkel 50). Komisjon jätkab selle eesmärgi nimel tehtavate jõupingutustega. Kaks päeva enne Euroopa Ülemkogul pikendatud tähtpäeva, s.o 12. aprilli 2019,¹ on siiski märgatavalt suurenenud tõenäosus, et Ühendkuningriik lahkub liidust leppeta.

2. ETTEVALMISTUSED ERANDOLUKORRAKS KALANDUSSEKTORIS

Kokkuleppeta lahkumise stsenaariumi korral kohaldatakse Ühendkuningriigi vetele juurdepääsu suhtes Ühendkuningriigi õigusakte kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Euroopa Liit on valmis jätkama Ühendkuningriigi laevadele juurdepääsu võimaldamist oma vetele kuni 2019. aasta lõpuni, tingimusel et Ühendkuningriik võimaldab ELi laevadele ka edaspidi juurdepääsu oma vetele. Erandolukorra meetmena on Euroopa Liit võtnud vastu vajaliku õigusliku aluse, et lubada ELi ja Ühendkuningriigi kalalaevadel jätkata kalastamist teineteise vetes kuni 31. detsembrini 2019, pidades kinni 2019. aasta kalapüügi võimalusi käsitlevate määrustega² kokkulepitud tingimustest, milles lepiti kokku, kui Ühendkuningriik oli veel liikmesriik.

Kui Ühendkuningriik peaks jätkuvalt võimaldama ELi laevadele juurdepääsu oma vetele, teeb komisjon tihedat koostööd liikmesriikidega, et minimeerida võimalikke häireid seoses vajadusega saada ELi laevadele luba püügitegevuseks Ühendkuningriigi vetes. Selle erandolukorra meetme rakendamiseks on komisjon ja liikmesriigid astunud vajalikke samme, et edastada Ühendkuningriigi vetes püügi luba taotlevate laevade nimekirjad niipea, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Üldine eesmärk on säilitada püügitegevus võimalikult suures mahus. Liit on siiski võtnud ettevalmistusmeetmeid juhaks, kui Ühendkuningriik otsustab keelata ELi laevadele juurdepääsu Ühendkuningriigi vetele. Liit on kohandanud olemasolevat õiguslikku vahendit, et võimaldada liikmesriikidel maksta rahalist hüvitist kaluritele, kes sõltuvad olulisel määral Ühendkuningriigi vetest ja peavad oma tegevuse ajutiselt lõpetama, kuna neil ei ole enam juurdepääsu Ühendkuningriigi vetele³. Selline tegevuse ajutise lõpetamise hüvitis täiendab muid Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) raames kättesaadavaid meetmeid, mida saab kasutada Ühendkuningriigi liidust väljaastumisest tuleneva kahjuliku majandusliku mõju leevendamiseks.

¹ Euroopa Ülemkogu 22. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/476, tehtud kokkuleppel Ühendkuningriigiga, millega pikendatakse ELi lepingu artikli 50 lõike 3 kohast tähtaega, ELT L 80, 22.3.2019, lk 1.

² Nõukogu 30. jaanuari 2019. aasta määrus (EL) 2019/124, millega määratakse 2019. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügi võimalused, ELT L 29, 31.1.2019, lk 1, ja nõukogu 17. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/2025, millega kehtestatakse 2019. ja 2020. aastaks liidu kalalaevadele püügivõimalused teatavate süvamere kalavarude osas, ELT L 325, 20.12.2018, lk 7.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/497, millega muudetakse määrust (EL) nr 508/2014 seoses teatavate Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga seotud normidega pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust, ELT L 85, 27.3.2019, lk 22.

3. MUUD PÜÜGITEGEVUSEGA SEOTUD KÜSIMUSED

Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma lepinguta võib avaldada kahjulikku mõju kalandussektorile, kui ELi laevadele ei võimaldata enam juurdepääsu Ühendkuningriigi vetele. Lepinguta Brexiti tagajärgi peavad komisjon, liikmesriigid ja Euroopa Kalanduskontrolli Amet (EFCA) pidevalt, üksikasjalikult ja süstemaatiliselt analüüsima, et kiiresti ja kooskõlastatult reageerida.

Ühendkuningriigi vetele juurdepääsu kadumine võib suurendada survet ELi vete kalavarudele ja sellel võivad olla tõsised sotsiaalmajanduslikud tagajärjed nii sellistele ELi laevadele, mis sõltuvad suurel määral juurdepääsust Ühendkuningriigi vetele, kui ka sellistele, kelle traditsioonilistes püügipiirkondades võib püügitegevus püügikoormuse ümberpaigutumise tõttu suurened. Võrdse juurdepääsu põhimõtte tunnustamine ning EL 27 liikmesriikide ja nende laevastike tegevuse kooskõlastamine on väga oluline.

Praegu Ühendkuningriigi vetes toimuva EL 27 liikmesriikide laevade püügitegevuse täielik või osaline ümberpaigutamine ELi vetesse võib tekitada tõsiseid probleeme: i) on oht, et sellest tulenev suurem püügisurve ELi vetes võib pöördumatult kurnata mereressursse, kahandada kalavarusid ja kahjustada ökosüsteemi ning ii) „ülerahvastatuse“ tõttu suureneb oht, et ELi vetes kalastavatel mitmesugustel laevastikel ja laevadel võib tekkida lahkarvamusi.

Liikmesriikide kooskõlastamata käsitus seaks ohtu ühise kalanduspoliitika ja ELi kalurite võrdsed tingimused.

4. KOOSKÕLASTATUD TEGEVUS

Ühendkuningriigi kokkuleppeta väljaastumise tagajärgi on vaja juhtida nii riikide kui ka Euroopa tasandil. Kooskõlas aluslepingutes sätestatud asjaomaste pädevustega on komisjon valmis täitma kooskõlastajarolli.

Allpool esitatud põhimõtete ja meetmete eesmärk on toetada EL 27 liikmesriike, kui nad kooskõlastatult kasutavad leevendusmeetmeid, mis toetavad kalureid olukorras, kus pärast väljaastumiskuupäeva ei pääse ELi laevad enam kalastama Ühendkuningriigi vetesse.

Kooskõlastamise peamised eesmärgid on:

- minimeerida häireid ja säilitada ELi laevastike püügitegevus niivõrd, kuivõrd see on võimalik, võttes arvesse püügitegevuse ümberpaigutumise kumulatiivset mõju, ning
- tagada proportsionaalsete ja õiglaste leevendusmeetmete kooskõlastatud kasutamine juhtudel, kui ümberpaigutamine ei ole võimalik ega soovitatav.

Peamised juhtpõhimõtted on järgmised:

komisjon on valmis tegema asjaomaste liikmesriikidega koostööd järgmiste juhtpõhimõtete alusel:

- püügitegevuse ümberpaigutumise hindamisel tuleks arvesse võtta kumulatiivset mõju;
- leevendusmeetmed peaksid hõlmama laevastikke ja kalavarusid, mida mõjutavad Ühendkuningriigi vetele juurdepääsu kaotamise tagajärjed, ning

- kooskõlastatud käsitus ei mõjuta ühelgi juhul Ühendkuningriigiga kujunevate tulevaste suhete olemust. .

4.1. Soovitavad meetmed

4.1.1. Ümberpaigutumise kindlakstegemine ja haldamine

Lisaks kontrollimääruses⁴ ja Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA) loomist käsitlevas nõukogu määrusega⁵ ette nähtud meetmetele teeb komisjon asjaomaste liikmesriikidega koostööd, et leppida kokku vabatahtlik raamistik ELi vetes toimuva kalapüügi muutuste seire intensiivistamiseks.

Võttes aluseks praeguste püügitavade süvaanalüüsi, mis on tehtud komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide esitatud andmete põhjal, on komisjon valmis tegema asjaomaste liikmesriikidega koostööd, et määrata kindlaks asjakohased kriteeriumid olemasolevas raamistikus, et hinnata võimaliku ümberpaigutumise elujõulisust, jätkusuutlikkust ja ulatust.

Need kriteeriumid võivad hõlmata EL 27 liikmesriikide vetes praegu Ühendkuningriigi poolt püütava saagi võimalikku kasutamist, kalavarude paljunemisvõimet EL 27 liikmesriikide vetes, kus püügikoormus suureneb, võimalikke alternatiive püügisurve jaotamiseks, kvoodi täituvust ja majanduslikku mõju asjaomastele laevadele.

4.1.2. Leevendusmeetmete kooskõlastatud kasutamine, sealhulgas hüvitistegevuse ajutise peatamise korral

Juhtudel, mil püügitegevuse ümberpaigutamine ei ole võimalik või soovitatav, tuleb eespool nimetatud analüüsi kohaselt valida sobiv(ad) leevendusvahend(id). Leevendusmeetmeid on mitmesuguseid. Vastavalt institutsioonilistele pädevustele on komisjon valmis kooskõlastama asjaomaste liikmesriikidega asjakohaste vahendite kindlaksmääramise ja vajaduse korral selliste vahendite kasutamise tingimused.

Võimalike leevendusvahendite hulka kuuluvad ühise kalanduspoliitika meetmed (muu hulgas meetmed, mida on käsitletud määruse (EL) nr 1380/2013 artiklites 9 ja 10 (mitmeaastaste kavade kohta), artiklis 12 (komisjoni meetmete kohta mere bioloogilistele ressurssidele avalduva tõsise ohu korral), artiklis 13 (liikmesriikide erakorraliste meetmete kohta), artiklis 16 (kalapüügivõimaluste kehtestamise ja püügivõimaluste vahetamise kohta) ning määruses (EÜ) nr 508/2014 (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta).

Vajaduse korral võib leevendusvahendeid kombineerida.

Komisjon teeb koostööd asjaomaste liikmesriikidega, et töötada välja ühine käsitus püügitegevuse juhtimiseks, sealhulgas võimaliku hüvitise kasutamine püügitegevuse ajutise peatamise puhul, et toetada kalureid saamata jäänud tulu korral.

⁴ Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, ELT L 343, 22.12.2009, lk 1.

⁵ Nõukogu 26. aprilli 2005. aasta määrus (EÜ) nr 768/2005, millega moodustatakse Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur, ELT L 128, 21.5.2005, lk 1.

Määrusega (EL) 2019/497 lubatakse Ühendkuningriigi vetele juurdepääsu kaotamise tõttu tekkinud kahju hüvitamise alusena kasutada püügitegevuse ajutist peatamist. Võttes arvesse EMKFi määrusega lubatud võimalusi, innustatakse liikmesriike esitama komisjonile üksikasjalikud kavad, et (saada võimalus) kasutada ajutist peatamist kuni 31. detsembrini 2019. Selle põhjal teeb komisjon liikmesriikidega koostööd, et kasutada kõnealust vahendit õigluse ja proportsionaalsuse tagamiseks kogu laevastiku ja kindlaksmääratud asjakohase kalapüügi puhul.

5. TÕHUSAM KOOSTÖÖ KÕIGI ASJAOMASTE OSALEJATEGA

Selleks et hõlbustada eespool osutatud koostöölastamist, kutsutakse liikmesriike üles määrama komisjoni ja teiste liikmesriikidega otsesuhtluse kontaktpunkt. Lisaks tuleks luua korrespondentide operatiivvõrgustik, et käsitleda konkreetseid tegevusega seotud küsimusi, mis võivad tekkida leppeta väljaastumise korral.

Edukaks koostöölastamiseks on vaja, et kõik asjaomased isikud oleksid kaasatud ja täidaksid oma osa vajalikes tegevustes. Tugev koostöölastamine kalanduse esindusorganisatsioonide vahel on väga oluline, sest see võib aidata vältida konflikte kalurite vahel. Komisjon teeb liikmesriikidega koostööd, et jätkata konsulteerimist kalanduse esindusorganisatsioonidega, ja edendab jätkuvalt nende organisatsioonide vahelisi konsultatsioone.

6. LISATEAVE

Ametiasutused ja sidusrühmad võivad leida täiendavat teavet selle kohta, millist mõju avaldab Ühendkuningriigi lepinguta väljaastumine püügitegevusele, järgmisel komisjoni veebisaidil:

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_et